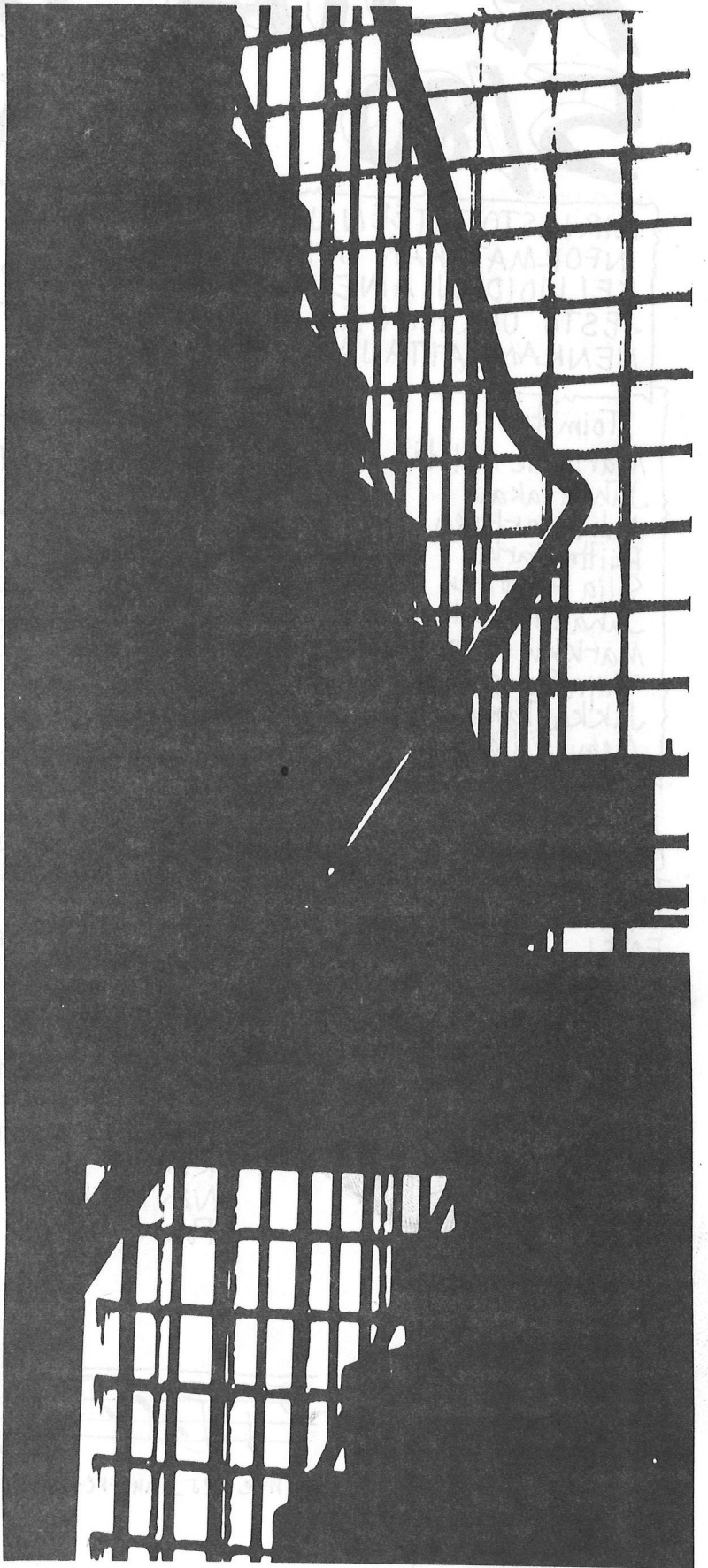

ASIA SANA 5/80

ASIASANA

5/80 7. VSK.

KIRJASTOTIETEEN JA
INFORMATIIKAN OPIS-
KELJOIDEN AINEJÄR-
JESTÖ UDK ry:N ÄÄ-
NENKANNATTAJA

TOIMITUKSEN OSOITE:
PINNINKATU 40 B 35
33100 TAMPERE 10

ISSN 0356-0139

PAINOPAIKKA
DUMUS-OFFSET OY

UUOSIKERTA 25 MK
IRTONUMERO 2 MK

TAMPERE 1980

Toimitus:

Marianne Ahlsten
Juha Hakala
Auli Kaartinen
Riitta Kätki
Silja Penttinen
Juha Piinkkula
Markku Ropponen
Tuula Sonkkila
Jukka Tammilehto
Memu Viljakainen

Kansi: J. Tammilehto

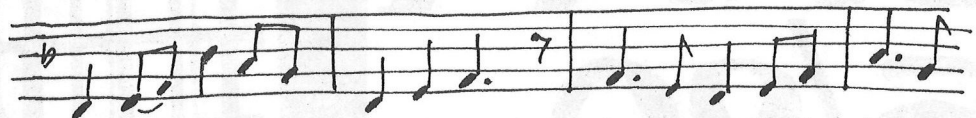
vastaava

SISÄLTÖ :

Elämää	3
Tammerkoskessa	5
Tavoitteena tavoitekeskustelu	9
Laitospäivät	14
Miten selvisimme ensimmäisestä lukukaudesta	18
Unelmista totta	20
Tutkijan päivä	22
Kaikkien laitosten velkaiset liittykää yhteen	24
Piiri pieni pyörii	26
Runo	27
Näyteikkuna	28
Posteljooni	29

ASIASANA
ON ILMESTYNYT
TÄNÄ VUONNA
VIISI KERTAA,
ENSI
VUONNA
ON TÄYSIN
MAHDOLLISTA
ETTA TULEE
MYÖS VIISI
NUMEROA
NE OVAT
HURJIA NUMEROITA.
KAIKKI ON
NIIN HURJAA.
UDK TEKEE
HURJIA JUTTUJA.
LAITOKSELLA
KAIKKI ON HURJAA
OPETTAJAT JA
PROFESSORI HURJIIN-
TUVAT. TIEDE ON
HURJAA.

ME YRITÄMME
PYSYÄ MUKANA,
SILLÄ KAIKKI
MIKÄ EI OLE
TARPEEKSI
HURJAA
EI OLE OLLENKAAN
TARPEELLISTA.
ON KIVA ALOITTA A HURJA VUOSI.

Elämää

"Ken nukahtaa ajoissa kesäillan hämärään viileyteen, se myös varhain aamulla virkoo päivän töihin", oivalsi Sillanpää vuosia sitten. Pitää paikkansa tässäkin elämässä. Syystalven varhaisena aamuyönä suljetut silmät eivät suostu avautumaan varhain, eikä vähän ajan kuluttuakaan, mutta sitten on pakko.

Aamuviileällä lattialla jalan alle osuu tenttikirja. Eikö koskaan voi herätä vailla omantunontuskia keskeneräisistä töistä, lukemattomista kirjoista, tekevämmästä harjoituksista???

Todellisesti herään vasta kämpäkaverini keittämän puuron äärellä. Rekisteröin päivän tiistaikis ja alan liikutella aivosolujani päivän ohjelman tahtiin. Hitaasti, hitaasti.

Puuro tekee hyvän olon, jaksaa taas uskoa itseensä.

Lumiräntä osuu suoraan kasvoihin. Liityn pysäkillä jonottaviin harmaanaamoihin. Bussissa innokkaat teekkaripojat puhuvat jostain imbedenssistä ja saavat minut muis-tamaan taannoisen artikkelin Ylioppilaslehdessä. Leikkittelen ajatuksella saada moiset "tekniikan-tohtorit vuodeksi lukemaan yh-

3

teiskuntatieteitä ja yhteiskunta-tieteilijät Hervantaan perehtymään imbedensseihin. Keskinäinen ymmärrys ja yhteistyömahdollisuudet paranisivat varmasti.

Kuva 211. Tammi talviasussa.

Pohdiskeluni keskeyttää hapen puutteesta johtuva pahanolontunne, jonka karkoitan hyräilemällä tuttua lastenlaulua. Samaiset teekkaripojat katselevat minua epäluuloisesti.

Kling! Laskeudun Koskipuiston sohjooon ja alan tarpoa kohti Pyynikkiä. Matkalla keskustelen kotvan pankkiautomaatin kanssa - rahatilanne masentaa.

Pyynikintiellä luentosalin ovi on jo suljettu. Hiivin sisään vain todetakseni pudonneeni kärkyiltä, joilla en liene koskaan ollutkaan. Käsiteaalto vyöryy ylitseni, paperit rapisevat, ulkona vesi on muuttunut lumeksi. Kiinnostun hetkeksi erilaisista vapaa-ajan määritelmistä, mutta heti perään joudun poistumaan: toinen luento pääkallonpaikalla Attilassa odottaa.

...paikan lisäluku, asteriski, kaksoispiste. Vihdoinkin ne alkavat löytää omat paikkansa. Tunnen tyydytystä.

Annos opiskelijaruokaa - hyvää tänään. Ruokapöydässä UDK:n hallituksen epävirallinen istunto aktivoi aamun surkastamia nauruhermoja ja kirkastaa mielen. Joku muistuttaa Velkailtamista, toinen haikailee joululomaa - minäkin.

Karkoitan ajatuksen ja pakottaudun kerroksiin. Ensin laitokselle tutkimaan ilmoitustauluja ja sen jälkeen uppoudun kirkaston hiljaisuudessa Waltarin nuoruuden illusioihin.

Päiväteellä tapaan vanhan tuttavani, joka painiskelee lavisemiinaarinsa kanssa. Tuntuu kovin kaukaiselta, mutta vääjäämättömästi lienee sekin joskus edessä. Kaikki kuitenkin aikanaa, nyt Yliopistolle.

Verstaalla intoudumme kiihkeään keskusteluun P. Mustapään runoudesta ja parituntinen vilahtaa nopeasti.

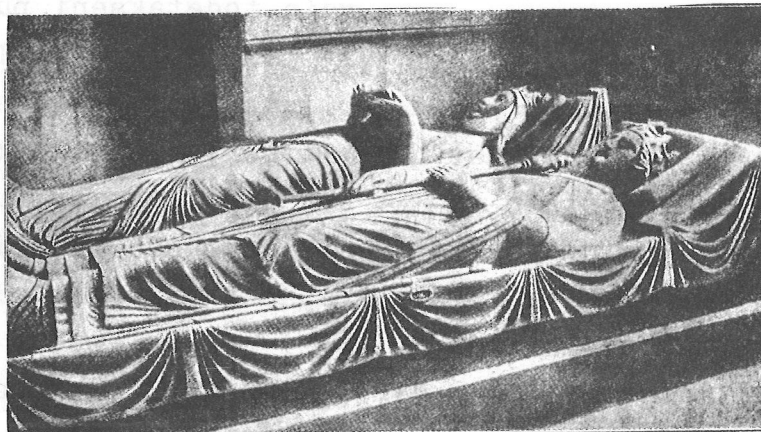
Ulkona on jo pimeä. Sampolan valoja kohti suunnistaessani pohdin kotiväkeä ja tulevan joulun viettoa. Kaipaisin niin kovasti edes lyhytaikaistakin välimatkaa tähän kaikkeen.

"Yks, kaks, kolme, **pötku**", masurkan tahti tempaa mukaansa. Pieni voimistelusalali on täynnä kaikenikäisiä ja -näköisiä tanhuihmiisiä. Ajatus kiertyy vain tanssin ympärille - kaikki muu häviää.

Bussissa herkuttelen ajatuksella lämpimästä suihkusta ja isosta iltapalasta. Keskustorilla muistan Velkailtamat ja suunnitelmat muuttuvat. Yo-talolla on hyvä meno päällä. Iltamaväki koostuu lähinnä vanhemmista opiskelijoista, missä ovat nuoremmat velalliset? Vanha totuus pitää siis yhä paikkansa: velka on veli otettaessa ja veljenpoika kun maksun aika tulee. Pogoilemme keskiyöhön.

Kotona kuppi teetä ja pari voileipää. Ylitseni hulvahtaa raukea väsymyksen tunne. "Hyvää yötä maailma, aamulla aurinko nousee taas".

M. V.

Kuva 227. Henrik II puolisoineen.

TAMMERKOSKESSESSA⁵

UDK:n vuosikokous pidettiin 26.11. alkaen klo 18 ravintola Tammerkoskessa.

Keskeisiksi jutunaiheiksi muodostuivat - nelituntisen keskustelun aikana

- koulutusohjelmätyöryhmätyöskentelyn päälinjat
- harjoittelu
- tutor-toiminta
- laitosneuvosto

ja tieteellinen työskentely opintopiirissä ja sen ulkopuolella.

Koulutus- ja tiedepolitiikka koki tuntevan kolauksen nyt päättyneellä toimikaudella: tutkinnonuudistus tuntui alusta lähtien olevan tiedeyhteisön vapautta rajoittava tekijä, muutenkin kuin periaatteiltaan. Kävi näet niin, kuten monesti aikaisemmin on jo mainittukin, että koulutusohjelmätyöryhmän jäsenet olivat pillastumisen partaalla yrittäessään selviytyä erinäisten sivumäärien, kerrointen ja opintoviikon seitsemäsosien välisistä matemaattisista yhteyksistä. Ne ajat saavat nyt jäädä. Siihen karuselliin emme nyt hypä. Suunnitteluun on saatava järjellinen juoni, siitä ovat laitoksen opettajavoimat varmasti samaa mieltä.

Harjoittelu oli jäänyt toimintakertomuksesta kokonaan pois. Se kuvastanee jo itsessään harjoittelun sivuun jäänyttä tilaa. Laitoksen harjoittelua hoitava assistenttuuri ei vielä ole jättänyt jälkeäkään. Viime keväinen harjoittelunohjaajien kokous jätti epämurheellisen olon siitä, että harjoittelijaa ei monessakaan harjoittelukirjastossa noteerata kovin korkealle. Ennen ensi kesää UDK tulee puuttumaan harjoittelun nykyiseen tilaan, muutenkin kuin pahoittelemalla sitä.

Uusilta opiskelijoilta on saatu tutor-toiminnasta sekä ruusuja että risuja. Ruusut kuihtuvat aikanaan, mutta risut muistuttavat olemassaolostaan. Opiskelun alkaminen oli sujunut hieman onnagdellen siitä

syystä, että ensimmäinen viikko olisi kaivannut lukujärjestystä. Nyt kävi joillekin niin, että tärkeistä kielionnoinnista ja muistakin, joihin olisi ollut pakko ilmoittautua ensimmäisen viikon aikana, jäi tiedonpuutteen takia rannalle. Lukujärjestys kyllä tuli, laitoksen toimesta, mutta liian myöhään.

Tutorit puolustautuivat valittamalla aikapulaa, tutorpaketin vajavaisuutta ja sitä mahdollista tietomäärää mikä olisi pitänyt ahtaa tajuntaansa selvitäkseen tu:n termistöstä ja kieliopista. Valittelulla on tietysti oikeutustakin, mutta kaikkea sillä ei voine selittää. Ensi vuonna olemme luonnollisesti viisaampia.

Laitosneuvostossa olosta on monenlaisia käsityksiä; hallinto yleensäkin virittää vilkasta keskustelua, joka liikkuu värikkäistä kokouskäytännön kuvauksista vakavasävyiseen pohdiskeluun opiskelijan asemasta hallinnon rattaissa. Niin tälläkin kertaa. Laitosneuvoston opiskelijajäsenet esittivät kantanaan, että koska nykyisissä oloissa laitosten neuvostossa vaikuttaminen on mahdotonta monista syistä (joista toisaalla tässä lehdessä) UDK voisi aivan yhtä hyvin koota paperinsa ja lähteä sieltä pois. Aikanaan laitosten neuvostoon lähdettiin, koska oletettiin tiedonkulun täten paranevan ja asioiden muutenkin saavan enemmän valaisua. Pettymys oli täydellinen.

Vuosikokous oli yksimielinen päätöksessään: UDK ei enää osallistu laitosten neuvostoon sen nykyisenä toimikautena.

Tieteellinen opintopiiri kokoontuu vielä kerran ennen joulua. Opintopiirin kehittäminen on erittäin tärkeä lohko UDK:n tulevaisuutta samoin kuin artikkelien käännös- ja keräystyö, jonka tuloksia voitaneen aikanaan hyödyntää tärkeällä

6
tavalla: opintovaatimuksissa. Vieraskieliset kirjastotieteen julkaisut eivät vielä ole monellekaan alan opiskelijalle tuttuja. Se jos mikä on ajan tasalle pääsemisen ja siellä pysymisen kannalta epäilyttävää. Nykyiset tutkintovaatimusten artikkelit ovat auttamattomasti kellastuneita otoksia kirjastotieteen tutkimuksesta.

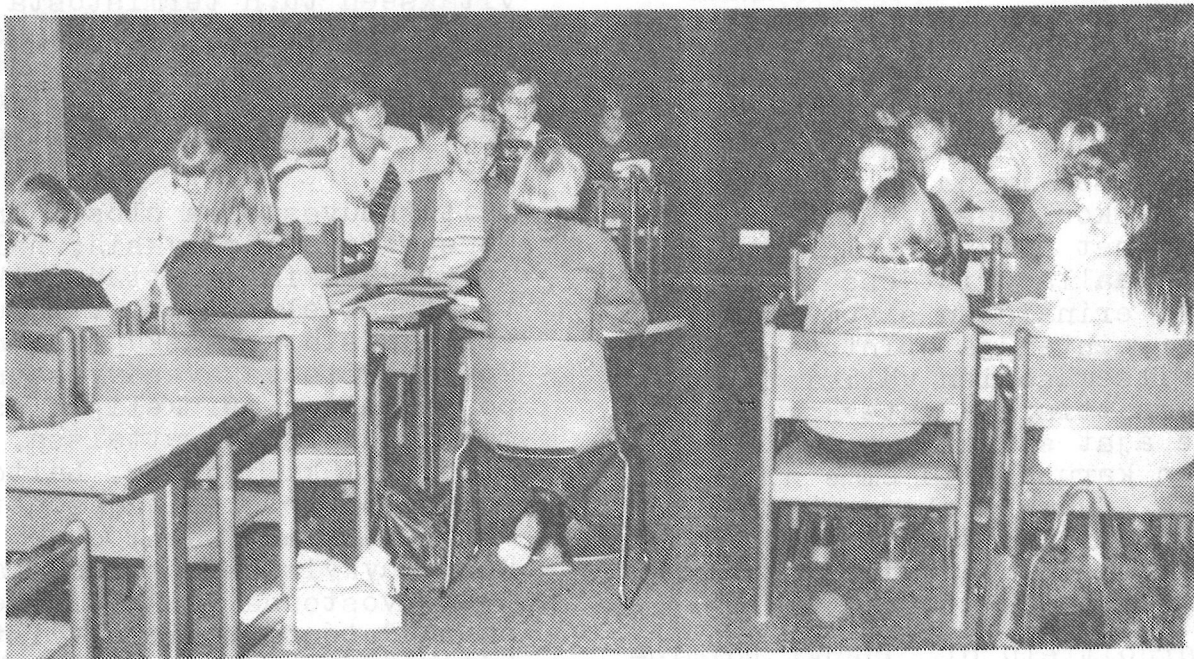
UDK:n uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Merja (Memu) Viljakainen. Memun valvovan silmän alla ovat ensi toimivuonna seuraavat 8 johto-

kunnan jäsentä:
Marianne Ahlsten, Juha Hakala, Auli Kaartinen, Riitta Kärki, Piitu Peltonen, Tuija Ranni, Liisa Vesanto ja Petri Vestelin. Tilintarkastajina tulevat toimimaan Katri Kananen ja Timo Matoniemi.

Onnea matkaan.

"Miten siedät noin siivosti nyökytellän,/kun huitoo hullittu nuorten joukko?"/ Todentotta ois sietämätöntä se, ellen/ois ollut minä yhtä huitova houkko.

(J.W.v.G.)

ESITYS UDK ry:N TOIMINTASUUNNITTELMAKSI KAUDELLE 12.80-12.81

(lisättyä vuosikokouksen päätöksillä sen täydennykseksi)

I RAUHANTYÖ

- lainaan suoraan viime suunnitelmasta Tuula Haaviston sanoja: Aseistariisunta on koko maailman rauhanliikkeen päävaatimus, jonka puolesta UDK toimii osallistumalla erilaisiin tilaisuuksiin ja konkreettiseen työhön
  - rauhanjaoston olisi syytä tiivistää yhteistyötä muiden ainejärjestöjen vastaavien jaostojen kanssa
  - UDK:n rauhanprojektin "Kirjastot ja rauhankasvatus" valmistumisen - ja onnistumisen - jälkeen olisi mielenkiintoista yrittää vastaavanlaisen kokoamista aikuisten kirjallisuudesta ja elokuvista
  - + kirjailijataapaamisen mahdollisuutta tutkitaan (rahoitusvaikeuksia?)
- ### II OPINTOTOIMINTA, KOULUTUSPOLIITTINEN TOIMINTA
- koulutusohjelmaa mietitään ympäri vuoden ja tehdään entistä

konkreettisimpia ehdotuksia

- kytetään kurssineuvostot ko-työhön kiinteämmin
- kehitetään keskustelupiiriä
- seurataan artikkeleja ja tiedotetaan niistä)
- julkaistaan julkaisusarjaa

1) sekä suunnitellaan niiden kokoamista tutkintovaatimuksia varten
III KULTTUURI & VAPAA-AIKA

- entistä linjaa jatketaan teatterin ja iltamien yms. osalta
- kirjallisuuspiirin, kuten muidenkin unohtuneiden toimintamuotojen nukketeatteri
- taidenäyttelykäynnit
- musisointi
- yms. henkiinherättämistä on harkittava
- tärkein tavoite on yhä useampien saaminen mukaan
- iltamia on kehitettävä kohti nk. teemallisia illanviettoja, tällöin ohjelman suunnittelu on helpommin käynnistettävissä (musiikin, lavasteiden, pukujen jne. osalta varsinkin)
- keväällä on aika tehdä mittavampi retki; Leningradin matka jäi jokin aika sitten vaille mainostusta eikä asia edistynyt

IV TIEDOTUSTOIMINTA

- Asiasanaa julkaistaan ensi vuonnakin viisi (5) numeroa; toimituskuntaan on tulossa uusia kasvoja, joten uutta ilmettä on luvassa; kirjoittajajoukko laajenee sekkin, opettajakunta alkaa näkyä entistä useammin palstoilla
- Kirjastolehden toimittamiseen on saatu alustava lupaus, mikä edellyttää myös lupauksen täytäntöönpanon aktiivista vaatimista. Tällöin on alusta asti muistettava pysyä tiukasti aineellisten ja henkisten korvauserusteiden ja -pyyntöjen takana
- pika-Asiasanoja ilmestytetään tilanteiden niin vaatiessa
- ilmoitustaulun ajan tasalla pitäminen on ehdottoman välttämätöntä
- luentoinformointi on tärkeä toimintamuoto, mutta sen toteuttaminen on jäänyt heikoille; olisi harkittava jokaviikkoisten tietoiskujen suunnittelua. Tietoisku voi käyttää apunaan muitakin keinoja kuin pelkän paperistaluvun, esim. dialogia, kuvallista ilmaisua yms. pitäisi hyödyntää
- + UDK vaatii laitosta julkaisemaan tiedotuslehteä

V SUHTEET MUIHIN JÄRJESTÖIHIN JA ULKOMAAILMAAN

- Kirjastopoliittinen yhdistys on kirjeitse lähestynyt UDK:ta lehtijuttupyynnöin ja kehoituksin osallistua kokouksiin; pyynnöt lienee aiheellista täyttää
- Kirjastoseura on muutakin kuin Kirjastolehti - seminaareihin ja muihin tilaisuuksiin olisi osallistuttava, jos vain saataisiin seuran hallituksessa hyväksyttyä erityisen opiskelija-alennuksen saaminen, nykyisinhän osallistumismaksu jo sinällään kariuttaa hurskaimmatkin aikomukset
- Kirjastotieteen ja informatiikan yhdistyksen järjestämät luento-tilaisuudet ja laajemmat kokoontumiset ovat luonnollisesti otollisia tieteen olemuksen selvittämisessä, osallistuminen on hyvin suotavaa
- yliopiston muut ainejärjestöt ovat vielä melko tuntematonta maailmaa UDK:lle; AYT voi ilmeisesti toimia hyvinkin hedelmällisesti, jos sen taannoiset iltamat ym. saataisiin taas päiväjärjestykseen; UDK:n on muistutettava AYT:tä sen omasta olemassaolosta ja edistettävä sen toiminnan jaloilleenpääsyä
- Social- och Kommunalhögskolanin kirjastotieteilijät siirtynevät Åbo Akademin kunniakkaaseen hoivaan, mutta heitä ei saa päästää kaikkoamaan sen pylväikköihin : muistuttaa sopii vastavierailun järjestämislupauksesta ; kaikenmuotoinen yhteistyö maan ruotsinkielisen kirjastonhoitajantaimiston kanssa olisi uusi aluevaltaus UDK:n historiassa
- pohjoismaiseen kirjastoalan opiskelijoiden konferenssiin Oslossa 18.-20.2 osallistutaan
- UDK tukee hanketta tieteellisen lehden perustamiseksi alalle
- opintovelkaliike on myös UDK:n jäsenistön velkojen asialla; sen toimintaa on seurattava ja pyrittävä mahdollisuuksien mukaan viemään eteenpäin sen vaatimuksia, erityisesti kirjastopalvelujen parantamista

VI YNNÄ MUUTA

- opintoneuvontaa on edelleen harjoitettava yhtä innostuneesti kuin tähänkin asti; jäsenistön toivomuksia on kuunneltava tarkkaavaisesti
- UDK-paita on tullut traditioksi - lieneekö vanha kuosi jo venähännyt? kysellä sopii vastatulleiltakin: haluatteko jatkaa perinnettä?
- UDK:n mittavaa arkistoa on ryhdyttävä järjestämään käyttökelpoisempaan muotoon
- UDK:n johtokunnasta eli hallituksesta on julkaistava potretti eli ryhmäkuva tai erillistä naamakuvista koostuva lista, joka ripustettakoon kaiken kansan tiedoksi UDK:n ilmoitustaululle mahdollisia ja varmoja tunnistamisvaikeuksia silmälläpitäen
- opiskelijan opas on viimeinkin uusittava ajanmukaiseksi; tutkinon uudistus ja koulutusohjelman aiheuttamat muutokset on huomioitava
- + laitoskokouksia on järjestettävä entistä useammin
- + laitosneuvoston kokouksiin ei osallistuta, mutta niissä käsiteltävistä asioista on saatava ajanmukaiset tiedot laajempaan käsittelyyn, ennen kaikkea laitoskokouksiin. Tiedonkulku on turvattava.
- + harjoittelua pohtiva tilaisuus järjestetään keuhällä
- + ammattiyhdistystilaisuus on uusittava; ay-ihmisiä pyydetään tällä kertaa alemmilta yhdistyshierarkian portailla

Marraskuun puolessavälissä, tarkemmin 13.-14. päivinä kokoontui yliopistoväki kautta Suomen keskustelemaan korkeakoulu- ja koulutuspolitiikasta sekä muista tieteen ja opetuksen ongelmista tänne Tampereelle Korkeakoulukonferenssiin. Joukkoon mahtui n. 45 kirjastoihmistä, jotka perjantai- aamuna varhain kerääntyivät Tietotalon suojiin Korkeakoulukirjastojen henkilökunnan neuvottelupäiville.

Asiasana tiedusteli Tuula Haavistolta, päiviä valmistelleen työryhmän jäseneltä ja tilaisuuden toiselta puheenjohtajalta syytä kokouksen järjestämiseen.

TH: "On ihan selvää, etteivät itse korkeakoululaitosta koettelevat ongelmat, mm. hallinnon- ja tutkimuksen uudistukset, ole menneet korkeakoulukirjastojen ohi jälkiä jättämättä. Yhtälailta muun korkeakouluväen kanssa kirjastoväki on suurten ongelmien ja vaikeuksien edessä, eivätkä nämä ongelmat ole pelkästään resurssiongelmia, (jotka kyllä sinänsä ovat ONGELMIA isolla Oolla) vaan myös sisällöllisiä: mikä on korkeakoulukirjastojen asema tiedeyhteisössä, tehtävät ja tulevaisuus, millainen on korkeakoulukirjastojen henkilökunnan asema jne. Oli erittäin hyvä, että tällaiset neuvottelupäivät saatiin konferenssin yhteyteen: kirjastoväki on nyt laajemmissa pohdiskeluissa mukana. Merkit-

tävää on myös, että kyseessä on henkilöiden eikä ainoastaan johtajien tapaaminen, sillä näitä asioita kyllä mietiskellään kirjastoissa laajemminkin. Jo eilen yleiskeskustelun yhteydessä Anneli Veilahti Tampereen yliopiston kirjastosta käytti kirjastoväen kommenttipuheenvuoron herättääkseen muuta korkeakouluväkeä huomaamaan kirjastojen kunnollisten toimintaedellytysten välttämättömyyden. Kirjastothan eivät ole olemassa sinänsä, itseään varten vaan auttaakseen k:k:a sen tärkeimmissä tehtävissä, tutkimuksessa ja opetuksessa. Tärkeintä tällä hetkellä tässä kokouksessa täällä on herätkä ja jatkaa virinnyttä tavoitteeskustelua korkeakoulukirjastojen asemasta ja tehtävistä.

Aivan vaikeuksitta eivät kaikki osanottajat kokoukseen päässeet. Helsingin yliopiston kirjastosta tulleet tulivat omalla ajallaan ja rahallaan, sillä kirjaston johta-

ja (jotkut ovat piponsa ansainneet) Häkli valitti rehtori Ermalle kirjeitse päivien järjestämisestä ja mainitsi hykkiläisten edustavan ainoastaan itseään tai ammattiyhdistystään. Vaarallisena tai ainakin tarpeettomana tuntuivat pitäneen kokousta myös Joensuun korkeakoulun päättäjät: sieltäkään ei saatu lupaa osallistua päiville. Pienet vastoinkäymiset eivät kuitenkaan kokousta murehduttaneet, siksi innokkaasti syvennyttiin neljään pääalustukseen ja yleiskeskusteluun niiden jälkeen.

ONKO MITÄÄN ASEMAA ?

Eeva-Maija Tammekann pohdiskeli omassa alustuksessaan kirjastojen asemaa tiedeyhteisössä. "Onko mitään asemaa," kysyi Tammekann, niin sekavalta tämänhetkinen tilanne näyttää." Kirjastohenkilökuntaa ei voi verrata asemaltaan sen enempää tutkijoihin kuin hallintohenkilökuntaankaan. Tutkijoiden tehtävät ja toiminta johtavat uuden tiedon luomiseen ja hallinnon tehtävänä on luoda tutkimukselle ja opetukselle taloudelliset jne. edellytykset. Kirjastojen tehtäväksi ei voi katsoa kumpaakaan. Tammekannin mukaan kirjastojen ja

niiden henkilökunnan tulisi olla tiedeyhteisön avustava voima, tavallaan kuin leikkaussalin henkilökunta: Tietää ja aavistaa leikkauksen kulku ja tietää mitä päähenkilö milloinkin tulee tekemään ja tarvitsemaan. Sekä kirjastojen sisällä että ulkopuolella niiden roolia ei kuitenkaan tunneta eikä myöskään tunnusteta. Itseymmärrys ja tehtävien sisäistäminen on kirjastoissa vähäistä eikä kirjastoväki juuri vaivaudu tuomaan omia ongelmiaan muiden tietoon. Tästä tietysti on seurauksena, että kirjastojen ja niiden henkilökunnan status on tutkimus- ja hallintohenkilökuntaa huomattavasti alempi. Kirjastoammattien arvostusta vähentävät

myös matalat lähtöpalkat ja ylempien virkojen vähäisyys. Kenen tahansa oletetaan pystyvän kirjastotöihin, "terve järki" on saanut korvata koulutuksen. Kirjastonhoitajat joutuvat usein tekemään myös koulutustaan vastamatonta puhtaasti konttoriluontoista työtä. Kirjastotoiminnan lopputulokset näkyvät myös harvoin. Siispä selittämään kaikille mikä on tehtävämme!, totesi Tammekann.

MITÄ VOISI TEHDÄ ?

Mihin suuntaan korkeakoulukirjastojen olisi toimintaansa kehitettävä? Tähän saakka on ollut kaksi eriävää näkemystä. Ensimmäisen mukaan K&I-palvelujen olisi oltava kiinteä osa tutkimusta, jopa erilaisten tutkimus teamien jäseniä. Toinen kanta taas näkee, että K & I-palvelujen tulee muodostaa oma saarekkeensa erilaisten tutkimustarpeiden ja suuntien keskelle, josta apu sitten olisi tasapuolisesti kaikkien saatavilla. Kummallakin on Tammekannin mukaan positiiviset ja negatiiviset puolensa. Ensimmäinen vaihtoehto varmastikin vahvistaisi kirjastojen asemaa, mutta siinä olisi vaara ajautua ainoastaan tutkimuksen juoksupojaksi, jolloin

kirjastojen muut tehtävät unohtuisivat. Toinen vaihtoehto taas loisi "valtion valtioon". Oikeana ratkaisuna Tammekann pitää kompromissia. Molempia vaihtoehtojen myönteisiä puolia on kehitettävä unohtamatta kirjastojen todellista luonnetta. Tehtävät tulee kuitenkin tiukasti määritellä, ettei turhaan hajautettaisi toimintoja liian laajalti, jolloin osa väkisin hoidettaisiin puolitehokasti. Tähän saakka on keskitytty enemmän elottomiin esineisiin kuin elollisiin olioihin (asiakaisiin ja heidän tarpeisiinsa.

- toim. huom.) Kirjastojen on aika pysähtyä miettimään tehtävien tärkeysjärjestystä. Pohdittava mitä pyritään saamaan aikaan ja millä keinoin. Lopuksi Tammekann muistutti, että kirjastojen kuin niiden henkilökunnankin on opittava ottamaan haasteet jatkuvasti vastaan eikä torjuttava niitä.

YHTEISTYÖ ON TÄRKEÄÄ

Irmeli Hovi laajensi keskustelun piiriä puhumalla koko kirjastoverkoston tehtävistä ja niistä odotuksista, jotka siihen kohdistuvat. Hän korosti koko verkoston ehdottoman välttämätöntä merkitystä demokraattiselle yhteiskunnalle. Jokaisella on oltava oikeus tiedon saantiin, ei vain teoriassa vaan myös käytännössä. Tällöin korkeakoulukirjastojen on muistettava olevansa osa suurempaa kansallista tietoverkkoa, jonka tarkoituksena on juuri kaikkien eikä ainoastaan kkyhteisön jäsenten tarpeiden tyydyttäminen. Verkoston toiminnan luominen ja kehittäminen ei onnistu ilman kaikkien kirjastojen kansainvälistä ja kansallista yhteistyötä.

Hovi vetosi myös kirjastonhoitajien vastuuseen. Hänen mukaansa ammattikuvamme eräs tärkeä piirre on vastuullisuus työmme sisälöstä, oma aktiivisuus ja kokonaisnäkemys työmme eri puolista. Kirjastonhoitajan tulee ottaa vastuu siitä, että jokaisella kansalaisella on käytännössä mahdollisuus tarpeidensa mukaiseen informaatiopalveluun

KOULUTUS JA KENTTÄ

Laitoksemme puheenvuoron käytti Anneli Kankaanrinta kertomalla kirjastotieteen ja informatiikan tämänhetkisistä koulutusnäköymistä. Asiat ovatkin varmasti aina valppaana olevien udklaisten tiedossa, mutta onhan sitä alamme koulutusta muuallakin. Åbo Akademiassa on tilaisuus ruotsinkielisillä sos. & comilaisilla täydentää opintojaan cl-tasolla, Helsingin teknilli-

nen korkeakoulu taas on vuorostaan aloittanut informaattikkojen koulutuksen Seinäjoella; Joensuuissa ja Hgissä aloittavat tai ovat aloittaneet ensimmäiset keskiasteen opiskelijat. Tulevaisuudessa kenttä on entistä kirjavampi ja täynnä toinen puolestaan ihmeellisempiä virkanimikkeitä ja vastaavuuksia (keskiasteen kirjastonhoitaja/kirjastomerkonomit ?)

AJATTELUN JA KIRJASTOJEN SUHTEESTA

Mahtuipa päiville mukaan käyttäjänkin näkökulma. Jeddi Hasan kansanterveystyön laitokselta kertoi koko elämänsä ajan suhtautuneensa kirjastoihin addiktoituneen ihmisen tavoin. Kirjastossa käynti tuottaa hänelle kuulemma mitä suurinta mielihyvää ja jännitystä.

Päivien kysymyksenasettelua (korkeakoulukirjaston asema tiedeyhteisössä) Hasan kuitenkin oudoksui. Hänen mukaansa kirjastojen aseman tulisi olla sama kuin ajattelun asema tiedeyhteisössä, itsestään selvä. (Hasan kuitenkin letkautti huomanneensa ajattelun aseman joillakin tieteenaloilla vähentyneen).

Kirjasto on käyttäjän mielestä k:n ydin ja sydän. Jollei tiedeyhteisö osaa arvostaa kirjastoaan, se merkitsee myös ajattelun aliarviomista.

Millainen on hyvä kirjasto käyttäjän kannalta? Hasan näkisi kirjaston mielellään suurana, monipuolisena, poikkitieteellisenä, pitkän aikavälin kattavana, paljon kirjoja sisältävänä ja virikkeitä tarjoavana. Tieteenalikirjastot ja eriytymisen Hasan kokee ongelmalliseksi. Tällöin tieteiden väliset yhteydet hämärtyvät.

Ihannekirjastonhoitajana Hasan piti lukenutta, laaja-alaista (poikkitieteellistä), kiinteästi asiakkaittensa tutkimustyötä seuraavaa persoonallisuutta. Hasan asettui kannattamaan Tammekekannin jo aikaisemmin mainitsemista vaihtoehtoista ensimmäistä. Hänen mukaansa kirjastojen arvostukseen ja ongelmiin voisi sitä kautta löytää ratkaisu.

KUKA PELKÄÄ AY-LIIKETTÄ ?

Neuvottelukokouksen iltapäivä oli

varattu hieman konkreettisemmille ongelmille: ay-asialle ja palkkaukselle. Ay-aktiivi Marjatta Elomaa HYK:sta (joka siis edusti ainoastaan itseään) piti tämänhetkistä tilannetta palkkarintamalla kummallisena. Kirjastotoimet ovat pudonneet ja toisen asteen palkkakuoppaan = oman alansa + julkisen sektorin. Tilannetta ei suinkaan paranna ay-kentän sekavuus ja yhteistyön puute: jokainen järjestö tahtoo ajaa etuja ja korotuksia ainoastaan oman järjestönsä jäsenille unohtaen kokonaistilanteen. Kirjastojärjestöillä ei ole myöskään vaikutusvaltaa tarpeeksi korkealla. Jopa ay-järjestöt itsekin ovat hierarkialtaan massiivisia ja jäykkiä ja ottavat sisälläänkin huomioon vain isompien ja vahvempien ammattialojen vaatimukset. Elomaa kysyi, eikö kirjastoalan tulisi-kin liittyä yhteen muiden matalapalkkaisten alojen kanssa voimistaakseen vaatimuksiinsa ja estääkseen myös liikkeen sisäisen punakynävedon. Alamme palkkaus ei tule korjaantumaan niin kauan kun alamme järjestöt ovat epäyhtenäisiä ja asettuvat toistensa kilpailijoiksi.

Asioiden korjaaminen vaatii tietoisuuden, yhteistyön ja tavoitteellisuuden kasvua, korosti Elomaa, ja tietysti opiskelua. Purnaaajia kyllä riittää, mutta arvostelijoiden valmius loppuu ay-toiminnan kynnykselle. Mouruaminen ei auta - toimintaa tarvitaan nyt! (Tämä sopii kyllä näihin opiskelijakuvioidihinkin - toim. huom.)

ODOTTAVALLA MIELIALALLA

Kesken keskustelun, mutta tyytyväisenä ja uupuneena toimittaja sieppasi laukkunsa ja poistui kentälle tuntityöläilemään. Ainakin opiskelijalle tilaisuus oli antoisa, opettavainenkin. Välähdys tulevista ongelmista ja ajatuksista, niitä ratkaisevista ihmisistä. Mieleen muistui Majakovskin sanat: "Työtä paljon edessämme, toivon luodat riittää."

Jaana Pakarinen

5. PÖHJOIS-MAINEN KIRJASTO-ALAN OPISKELIJOIDEN konferenssi

OSLOssa 18.-20.2. 1981

Aiheina:

- kirjastot ja atk
- kirjastopalvelut vähemmistöille
- opiskelijavaihto
- opiskelijapolitiikka

UDK OSALLISTUU MYÖS KONFERENSSIIN. HALUKKAAT LÄHTIJÄT, OTTAKAA YHTEYTTÄ HALLITUKSEEN!

(Ilmoitustaululla on vielä ennen joulua tarkempi selostus asiasta)

STIG OMBORD

14 LAITOSPÄIVÄT

Kirjastotieteen ja informatiikan laitospäiville keskiviikkona 19.11. osallistui ilahduttavan runsaasti väkeä. Opiskelijoita oli paikalla laitoksen aulassa kolmisenkymmentä ja osan aikaa myös koko opettajakunta. Puoleltapäivin aloitetun nelituntisen aikana käsiteltiin kirjastoalan valtakunnallista koulutusta, laitoksen omaa opetusta, laitoshallintoa sekä tutkimuspoliittista ohjelmaa.

VALTAKUNNALLINEN KOULUTUS - MITÄ SE ON JA MITÄ SE EI OLE

Aiheesta oli laatinut valmistelun alustuksen professorimme Marjatta Okko. Hän aloitti historiallisella tarkastelulla koulutuksen aiempiin väiheisiin. Tason kohottamisen vaatimukseen voi opettajakuntakin yhtyä, tavoitteena on antaa opiskelijoille valmiuksia tutkimus-, hallinto- ja palvelutehtäviin.

Iloisena uutisena Okko toi esiin kirjastotieteen apulaisprofessorin, joka on tulossa vuonna -82. Ehdolla on myös informatiikan apulaisprofessori, jonka läpimenoa ei ole varmaa tietoa.

Muista koulutuspaikoista hän mainitsi Social- och kommunalhögskolan kirjastokoulutuksen, jonka Åbo Akademi, sekä teknilliseen korkeakouluun siirtyneen informaatiopalvelukurssin. Lisäksi Joensuun korkeakoulu havittelee kirjastoalan koulutusta lähinnä rehtorinsa Heikki Kirkisen ajamana.

Marjatta Okko pohdiskeli opiskelijavalintaa, paljonko otetaan valintakokeilla ja paljonko erikoistapauksina. Viimeksimainitut tulevat hänen mielestään lähinnä sellaisilta aloilta, joissa ei ole opetusta Tampereella. Tutkijainesta tulisi saada myös informaatiopalvelukurssin suorittaneista. Kesäyliopistokoulutukseen ei ole valmiuksia. Alkaneen keskiasteen kirjastokoulutuksen ongelmana Okko piti pätevien opettajien puutetta sekä selkytymätöntä työnjakoa kirjastoissa.

Alustuksen jälkeen keskustelussa Petri Vestelin kaipasi perin käytäntöpainotteiseen koulutukseen muutoksia. Tutkintojärjestelmä on muuttunut, mutta yleisten kirjastojen asetuksella eivät, toteasi Pertti Vakkari. Laitokselta kaipasivat selvää kannanottoa asiasta niin osa opettajista kuin opiskelijatkin, kouluhallitus kun Kalervo Järvelinin sanoin "ei ole missään tyhjiössä".

Välitutkinnon haamu nousi esiin, kun alettiin puhua sadasta opintoviikosta ja HuK, LuK arvosta. Outi Meriläinen kertoi, että Ammattikasvatushallituksen edustaja oli ruvennut havittelemaan "keskiasteen kirjastonhoitajan" nimekettä kauppaoppilaitoksissa koulutetuille. Hän ihmetteli myös ruotsinkielisen kirjastonhoitajakoulutuksen alemmaa tasoa.

Vakkari piti vaarallisena kesäyliopisto-opetuksen poikkeuskoulutusluonnetta. Opiskelijoista Piitu Peltonen totesi kyseessä olevan koulutustason, joka ei kesäyliopistossa korkealle nouse. Malla Lappalaisen mukaan on otettava tiukka kanta: ei mitään. Outi viittasi opettajainkokoukseen sanoessaan, että luvan antaminen on kokouksen määräysvallassa. Hän jatkoi, ettei minkään muun alan kohdalla tällainen kävisi. Asia on hoidettava vakinaisia koulutuspaikkoja lisäämällä.

OMAN LAITOKSEMME OPETUS

Laitospäivillä puhuttiin myös koulutuksesta, josta alusti Petri Vestelin. Viimevuotiseen opintoviikko/painotuskerroin sählinkiin ei saa tänä vuonna sortua. Jotenkin tutkinto on opintiviikoilla mitoitettava, mutta se ei saa määrätä ja estää koulutusohjelman kehittämistä. Koulutusta on uudistettava rankalla kädellä, mukaan on otettava tieteellisyys ja yhteiskunnallisuus. Oppimisen ja pohtimisen arvoisia asioita olisivat esimerkiksi informaatio: käsite, ominaisuudet, yhteiskunnalliset funktiot, kulttuuri: kirjastojen suhde siihen, tuottaminen, joukkotiedotus, kulttuurin muodot, kirjastonkäyttäjät ja kasvatustehtävä: tiedontarpeet, lukemistutkimus, lukemisen ja oppimisen psykologia. Näiden tulisi muodostaa opetuksemme ydin. Raamina ja kokojana edellisille toimii kirjastotiede ja informaatiikka: tutkimuskohde, suunnat ja näkökulmat, kirjastohistoria, lähi- ja tukitieteet. Tukitieteiden huomioiminen on entistä tärkeämpää, koska tutkinonuudistus vähensi sivuaineiden osuutta.

Esimerkiksi lähi- ja tukitieteitä käsittelevä luentosarja vaatisi välttämättä entistä perustellumpaa käsitystä kirjastotieteestä.

Onko mahdollista löytää parempia kirjoja? Onko mahdollista järjestää parempia luentosarjoja? Eikö olisi mahdollista kutsua laitoksen ulkopuolisia luennoitsijoita puhumaan tärkeistä asioista.

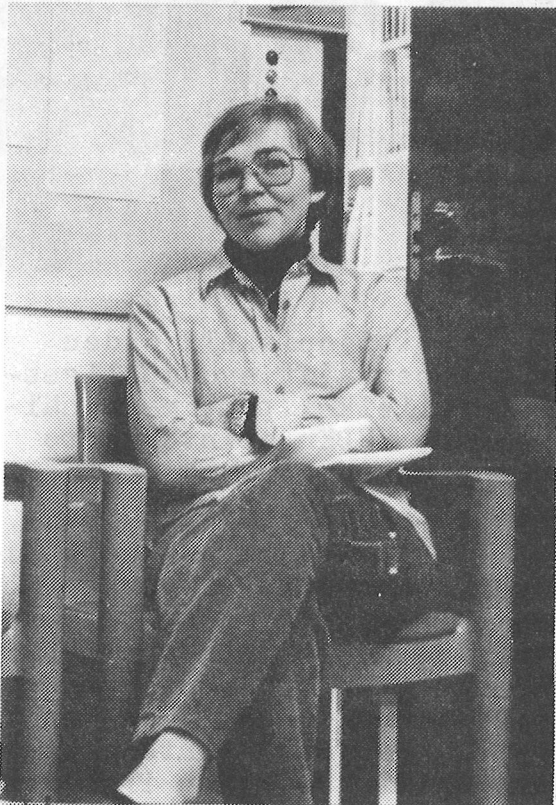
Petri toivotti opiskelijoiden puolesta opettajat sydämellisesti tervetulleiksi pohtimaan näitä asioita, UDKn opintojaosto kokoontuu ennen joulua.

Keskustelussa Petri kysyi, että millä perusteella harjoitustuntimäärä on niin valtava. Okko myönsi, ettei hän tutkinonuudistuksen valmistelun yhteydessä ajoissa tajunnut lehtoreiden opetusvelvollisuuden muodostamia realiteetteja. Harjoitustunteja on paljon. Piitu Peltonen ihmetteli tilannetta, jossa lehtoreiden toimenkuvat säätelevät opetusta, eikä tilanteen tulisi olla toisinpäin. Outi Meriläinen totesi, ettei harjoitusopetus sinän-

sä ole välttämättä huonoa, kysymys on sen sisällöstä, joka on muutettavissa. Kehittämistarpeen myönsivät myös muut opettajat.

Koulutusohjelman kehittämisen kokonaisuutena heräsi vilkas keskustelu. Opiskelijat kaipasivat avoimempaa, kokonaisvaltaista käsittelyä, jottei pudottaisi samaan kuoppaan kuin "tutkinnon uudistuksen" yhteydessä. Jukka Tammilehto piti tekstin painotuskertoimilla leikkimistä lähinnä naurettavana, mielekkyttä kaivataan kirjojen valintaan. Meriläisen Outi toi esiin kirjalistat, joista olisi mahdollista valita tentittävä kirjallisuus, kuuluteltaisiin kirjan sijasta asiaa.

Peltosen Piitu esitti uudestaan opiskelijoiden ajaman avoimen koulutusohjelmatyöryhmän periaatteen ja kysyi, että käykö tämä opettajille. Marjatta Okko valitteli aikapulaa, mutta ilmoitti toki muuten olevansa kiinnostunut opetusohjelmasta. Leena Teinilän mukaan avoimen työskentelytavan tulisi kuulua tiedeyhteisön olemukseen.

MIKSI LAITOSNEUVOSTO ON LÄPEENSÄ MÄTÄ SYSTEEMI?

KOHTA 1.

- esittelijäjärjestelmä
Kiintiölaite-neuvostossa toimii esittelijänä laitoksen ulkopuolinen virkamies. Asiat tulevat pääasiassa kaikki laitoksen ulkopuolelta, lähinnä hallintovirastosta. Kaikki laitokselta lähtevät asiat menevät myös ensin esittelijälle ja vasta sen jälkeen esityslistan mukana tietoomme. Hallintovirastolta tulevat asiat ovat sellaisia joihin opiskelijoilla ei ole mitään sanomista eikä tietoa ja joista on turha olla mitään mieltä, koska kaikki tapahtuu kuitenkin tavalla jonka hallintovirasto määrää.

Esityslistat tulevat pari päivää ennen kokousta ja niissä on päätökset valmiiksi päätösesityksiksi kirjattuna. Kokouksipäätösesitykset hyväksytään päätöksiksi. Koska päätökset on valmiiksi saneltu, ei niistä keskustelu ole toivottavaa ja päätöksille annettu aikataulu estää kokonaan uusien päätösten valmistelun ja hyväksymisen. Jos haluaa muutoksia, täytyisi aina olla konkreettinen vastaehdotus ja aikaa on korkeintaan pari päivää, usein tarvittavat paperit saadaan vasta kokouksessa.

Tästä kaikesta seuraa se, että pitäisi olla jatkuvassa yhteydessä esittelijään, jotta tietäisi mitä asioita on tulossa niin hallintovirastosta kuin laitokseltakin. Sen jälkeen pitäisi vielä ehtiä järjestää laitoskokous, jossa asioita voitaisiin mittiä ja keskustella. Tämä tietysti edellyttäisi kokopäivätoimista laitoshallinto-opiskelijaa.

Tällä hetkellä on opiskelijoiden olo laitosneuvostossa turhauttavaa perässäjuoksua. Ja tähän mennessä myös turhaa

KOHTA 2.

- kiintiöjärjestelmä

Ei oo järkee, ei oo.

Keinotekoisesti on opiskelijat, opettajat ja professorit jaettu omaan lokeroonsa aivan kuin he kaikki edustaisivat omaa erilaista mielipideryhmäänsä. Tämä estää erilaisten mielipiteiden aikaansaaman hedelmällisen ja ideoivan keskustelun laitosta kehitettäessä.

2 professoria, 2 opettajaa ja 2 opiskelijaa istuu pöydän ympärillä - mitä keskustelua se muka on!

Sivuhuomautuksena tästä järjestömyydestä voisi mainita sen, että koska tarvitaan 2 professorikiintiön edustajaa ja meillä on omasta takaa vain yksi, on kokouksissa toisena professorina Raili Kauppi filosofian laitokselta.

KOHTA 3.

- edustuksellisuus

Meitä on laitosneuvostossa 2 opiskelijajäsentä ja meidän pitäisi edustaa sankkaa opiskelijajoukkoa. Tähän emme kuitenkaan pysty m. edellä mainittujen rajoittavien seikkojen vuoksi. Me edustamme vain itseämme. Kuitenkin laitosneuvostosta pyritään opiskelijoille antamaan kuva "edustuksellisesta demokratiasta". Todellisuudessa tällainen "edustaminen" vain vieraannuttaa opiskelijat todellisesta demokraattisesta laitoksen ja opiskelijoiden etujen ajamisesta.

KOHTA 4.

- käsiteltävät asiat

Periaatteessa kaikki tärkeät asiat menevät laitosneuvoston kautta mutta:

- siellä ei keskustella
  - siellä ei mietitä
- joten siellä ei voida myöskään päättää.

Käsiteltävät asiat on saatava laajempaan käsittelyyn! Laitosneuvosto voi myöhemmin lyödä leimasimellaan hyväksyty-leiman jos se hallintovirastoille ym. kunnajaisille on tarpeen.

KOHTA 5.

- järki käteen

Menimme mukaan koska luulimme tällä tavoin saavamme enemmän tietoa tapahtumista...yhtä hyvin olisimme voineet lukea valmiit pöytäkirjat. Toisaalta sovittiin vilkkaasta laitoskokousjärjestelmästä, jossa asioista keskusteltaisiin laajasti ja avoimesti. Tämä kaikki on unohdettu.

Jos se aika mikä nyt käytetään näpertelyyn kaikissa kiintiöissä käytettäisiin laitoskokousten valmisteluun ja järjestämiseen, saataisiin huomattavasti enemmän aikaan. Laitoskokouksissa käsiteltäisiin tärkeät asiat ja laitosneuvosto noudattamaan päätöksiä.

KOHTA 6.

- kolme loppulausetta

Laitosneuvosto on pirullisin keksintö sitten giljotiinin ja koska se ei ole hyväksi kenellekään on se hylättävä.

Kuusijäseninen kumileimasin on järjen köyhyyttä.

Byrokratian vastainen sota on alettava jostakin joten voimme aloittaa sen nyt.

Ei muuta. Sano JT.

J.P. & J.T. & P.V.

MITEN SELVISIMME ENSIMMÄISESTÄ LUKUKAUDESTA

Aloittaessamme opiskelun viime syyskuussa oli tilanne meille uusille opiskelijoille todennäköisesti sekavampi kuin ainoallekaan edelliselle vuosikerralle. Olimmehan ensimmäiset onnelliset (?) jotka pääsimme opiskelemaan uuden tutkintojärjestelmän mukaista koulutusohjelmaa. Ongelmia aiheutti eniten käsitteiden erilaisuus uuden ja vanhan järjestelmän välillä, mutta onneksi tutorit olivat valmistautuneet tehtäväänsä ja pystyivät luotamaan meidät keltanokat selville vesille. Tutoreiden tehtävään vaikeutti entisestään se, että laitoksen infotilaisuus pidettiin viikon myöhässä ja laitoksen järjestämä opintojen ohjaus, jossa esiteltiin mm. mallilukujärjestys sekä nimettiin suositteluvimmat sivuaineet, vasta sitten kun jokainen uusi opiskelija oli varmasti oman lukujärjestyksensä jo tehnyt.

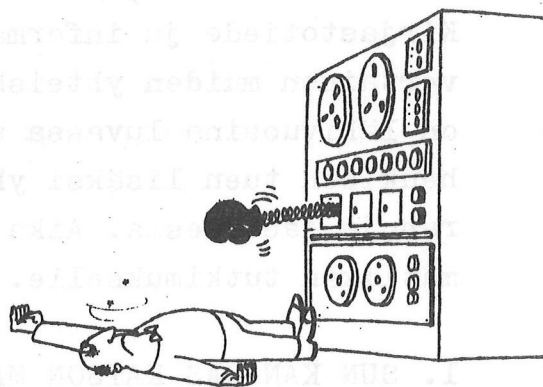
Syksyn työläin opiskelutehtävä lienee pääaineen osalta ollut peruskurssi kirjatenttineen. Peruskurssin luennot ovat viimevuotisen kurssineuvoston valituksista huolimatta olleet sisällöltään ja painotukseltaan varsin samantaisia tänä vuonna kuin ennenkin. Kurssilla oli painottunut historian ja eritoten vanhan historian osuus savitauluineen, papyruksineen ja pergamentteineen. No, onhan toki hyvä tietää, mistä nykytilanteeseen on tultu; varmaankin "saamme" myöhemmin opiskella asioita, joiden tällä peruskurssilla tunnettiin jääneen vaille riittävä huomiota. Näitä olivat mm. kirjastojen nykyinen tila sekä kirjastolaitoksen yhteiskunnallinen merkitys.

Peruskurssin kirjatentti koostui osaksi samoista namipaloista kuin viime vuonnakin. Vanhaa ja vanhentunutta materiaalia olivat Eskola & Eskolan kirjallisuus Suomessa sekä kirjastokomitean mietintö (verraton unilääke). Informaatio ja tutkija-teos oli korvattu TINFO:n III mietinnöllä sekä Mikhailov & Giljarevskij'n teoksella An introductory course on informatics/documentation, joka aiemmin on kuulunut cum laude-tason tenttikirjoihin. Tämä opus olikin englanninkielisenä ja paikoin erittäin vaikeaselkoisena tentin kovin pähkinä. Lisäksi kirjan sisältö on paikoin pahasti vanhentunutta, eritoten 8 ja 9 luvut ovat lähinnä museotavaraa. Viides ja mielenkiintoisin teos oli Minkkisen ym. Uusittu joukotiedotus, joskin Kirjallisuus Suomessa oli mielestäni miltei samantasoinen. Kaikkiaan tentin kirjallisuus tuntui varsin mielenkiintoiselta, vaikka tutkinnonuudistuksen pikkutarkka opintoviikkoajattelu onkin rajannut sivumäärän melko tarkasti niinpä TINFO:n mietinnöstä oli sopinut mukaan (onneksi) vain ensimmäinen liite. Tentin arvostelukaan ei ollut kovin ankara, ainakin tenttiin mennessä monet valittelivat kirkkain silmin valmistautuneensa huonosti, mitä väitettä eivät tentin tulokset useimpien (valehtelijoiden?) kohdalla juuri tuke- neet.

Peruskurssin radikaalimpia muutoksia - aina opettajanvaihdosta myöten on kokenut Tiedonlähteet I, ei tosin niinkään luentojen joita tuskin kovin paljon voi nykyisestä muuttaa, vaan lähinnä harjoitusten osalta. Tämä johtunee suurelta osin opettajakunnan muutoksista. Harjoitukset eivät ole olleet entisenkaltaisia nopeuskilpailuja, vaan nyt on jokainen ryhmä saanut rauhassa miltei omaan tahtiin hakea tarvitsemaansa tietoa hakuteoksista. Kysymyksiäkin oli ilmeisesti muutettu hieman ihmisystävällisemmiksi; tosin muutama "perintökysymys" oli vielä tallella. Yhteenvetona arvelisin, että tiedonlähteiden käyttöä on uudella kurssilla oppinut tehokkaammin kuin ennen. Huomattavimmat muutokset on läpikäynyt Kirjastoautomaatio I, jonka opetuskin on siirtynyt - onneksi- oman laitoksemme vastuulle. Tälläin on kurssin matemaattinen painotus vähentynyt ja onkin siirrytty tarkistelemaan ATK:ta lähinnä hyväksikäyttäjän kannalta, mikä ilmeisesti onkin ainoa kirjastonhoitajien tarvitsema näkökulma. Yleisesti kurssia pidettiin hyödyllisenä, onhan automaation käyttö jatkuvasti lisääntymässä. Ikävän sivumaun kurssille antoi esimerkki ATK:n yhteiskunnallisesta vaikutuksesta, todettiin että Helsingin kaupunginkirjastossa käyttöönotettu ATK-lainausjärjestelmä tulee aiheuttamaan noin 30 kirjastonhoitajan vapautumisen "muihin tehtäviin". Herää kysymys, mikä vaikutus ATK-lainauksen käyttöönotolla - joka tapahtunee suurissa ja keskisuurissa kirjastoissa - on kirjastonhoitajien yleiseen työllisyytilanteeseen. Olisiko mahdollisesti syytä opiskella tietojenkäsittelyoppia sivuaineena työttömyyden välttämiseksi, kysyisi pessimisti.

Tutkinnonuudistus tarjoaa meille "opintoputkeen" joutuneille myös 30 opintoviikon verran kaikille tiedekunnan opiskelijoille yhteisiä yleisopintoja, joista näin aluksi on puurrettu tilastotieteen parissa. Humanistisesti suuntautuneille on em. oppiaine aiheuttanut huolia, vaikkakin etukäteen tutorit väittivät loppukokeen olevan melko helpon, koska tilastotieteen matemaattinen puoli olti karsittu suhteellisen vähiin. Tätä kirjoitettaessa on syyslukukautta jäljellä noin 3 viikkoa. Tähän asti lienevät opinnot sujuneet kaikkien uusien kirjastotieteilijöiden osalta yllätyksettä; tosin pahin tenttisuoma on vasta tulossa. Pänttäyksen ohella on ollut tarjolla myös viihdettä; ainejärjestömme on opintojenohjauksen lisäksi järjestänyt tutustumistilaisuuden, teatterikäyntejä ja pikujoulujuhlat; yo-talolla on ollut säännöllisesti konsertteja & diskoiltoja niistä pitävälle. Kaikkiaan on opiskelijaelämä pienen alkuihmettelyn jälkeen alkanut tuntua mukavalta etenkin niiden mielestä, joiden oli pakko pitää vuoden jäädyttelytauko ylioppilaaksitulon jälkeen ennen opiskelun aloittamista uusin voimin.

J.H:

20

Unelmista totta eli salaisia haaveita kirjastotieteen ja informatiikan tutkimuksesta

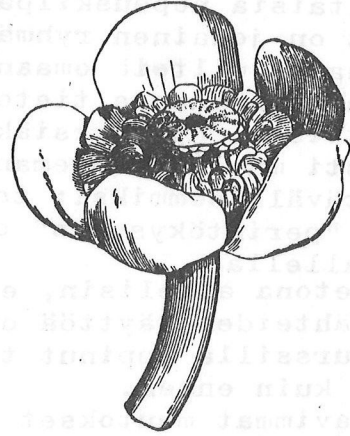
Kirjastotiede ja informatiikka alkaa olla tieteenalana tasa-vertainen muiden yhteiskuntatieteiden kanssa. Laitokselle on lähivuosina luvassa uusia virkoja ja alamme tutkimus saa henkisen tuen lisäksi yhä useammin myös aineellista tukea apurahoja jaettaessa. Aika on otollinen kirjastotieteen ja informatiikan tutkimukselle.

1. SUN KANSSAS KATSON MAAIL- MAA...

Kun Marjatta Okko tuli kirjastotieteen ja informatiikan professoriksi kolmisen vuotta sitten, laitoksella oli yli 20 jatko-opiskelijaa. Useimmat heistä olivat työsäkäyviä kirjastonhoitajia ja informaattikkoja. Osalla varmastikin oli tieteellistä kunnianhimoa ja kiinnostusta tutkimukseen, osa kenties halusi vain meritoitua, saada lisenssiaatin arvon helpommin, kuin "vanhoissa" tieteissä. Tutkimusten aihepiirit vaihtelivat bibliometriikasta yleisten kirjastojen toimintaan; lähinnä aiheet olivat lähteneet tutkijoiden omista kiinnostuksista tai työtehtävistä. Eräillä jatko-opiskelijoilla oli vankka luonnontieteellinen peruskoulutus, mutta yhteiskuntatieteellinen koulutus oli jäänyt vähiin. Tämä ilmeisesti on aiheuttanut ongelmia tutkimuksen loppuunsaattamisessa.

Aloittelin noihin aikoihin lisen-siaattityötäni ja muistan, kuinka Marjatta Okko puhui siitä, että tutkimusaiheiden piiriä ei pitäisi liikaa rajoittaa tai sitoa tutkimuspoliittisiin ohjelmiin. Entisenä hippinä tulkitsin sanoman iloiten: "Antaa kaikkien kukkien kukkia!"

Kolmessa vuodessa kukat ovat kukkineet. Osa on tuottanut jo hedelmää, osa on vasta kypsymässä, osa lakastunut ilmeisestikin ravinnon puutteeseen. Myös uusia, nupuillaan olevia kukkia on ilmestynyt tieteenalamme puutarhaan. Vaan

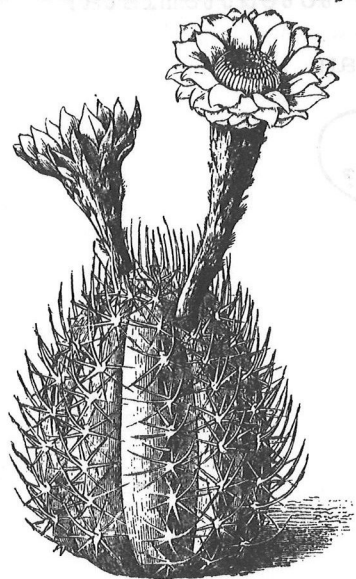
Kuva 196. Upukan kukka.

kukat eivät kuitenkaan menesty, ellei niitä hoivata. Ne tarvitsevat säännöllistä kastelua ja ravinteita, ja joskus niille pitäisi myös jutella. Jotkut kukat tarvitsevat tukea ja useimmat auringonpaistetta. Upeimmissa puutarhoissa viljellään myös harvinaislaatuksia kasveja, tehdään kokeita ja otetaan riskejä. Joskus löytyy sellainen laji, joka alkaa kukoistaa, ja siitä saat-
taa tulla puutarhurin ylpeys.

2. ...JA SAMAA UNTA NÄÄN...

Mielestäni "kaikkien kukkien aika" alkaa olla ohitse. Kirjastotiede ja informatiikka tieteenalana on alkanut entistä vanhemmin vakuuttaa tutkimuksen tukijoita: laitoksellamme lisen-siaattitöitä ja väitöskirjoja valmistelevalle on tullut apurahoja, olemme saaneet laitokselle toisen assistentin toimen tänä syksynä ja apulaisprofessoria odotellaan parin vuoden päästä. Lisäksi Kirjastotieteen ja informatiikan yhdistys - ja sitä ennen jo UDK! - on saanut toiminnalleen tukea Suomen Akatemiasta

ja opetusministeriöstä. Eriytyisen tärkeänä, suorastaan historiallisena etappina pidän sitä, että Marjatta Okon johtama yleisten kirjastojen käyttöä koskeva kolmivuotinen tutkimusprojekti, jonka tutkijana on Pertti Vakkaari, on saanut vuoden 1980 alusta

Kuva 181. Melonikaktus.

lukien valtion yhteiskuntatieteelliseltä toimikunnalta rahoitusta. Siihen saakkahan alamme tutkimusta on tuettu muiden tieteenalojen piirissä tai osana tieteen tutkimusta. Nyt kirjastotiedettä ja informatiikkaa ei enää pidetäkään vain "aputieteenä" tai "lähestymistapana", vaan se on saanut tunnustusta itsenäisenä yhteiskuntatieteen alueena.

Meidän kukkaiskansan jäänteiden, yksinäisten vinttikamaritutkijoiden tulisi - paitsi tehdä tutkimuksemme kunnialla valmiiksi! - tarttua rohkeasti uusia tutkimusaiheita etsiessämme vaikeisiin ja alamme kehityksen kannalta keskeisiin ongelmiin. Koska nähdäkseni olisi mahdollista saada tukea laajempiinkin tutkimushankkeisiin, tulisi pohtia tarkoin, mitä kannattaa tutkia, mihin kannattaa suunnata toistaiseksi vielä vähäisiä tutkijavoimia. Ei pitäisi tarttua liian helppoon saaliiseen, jonkun yksittäisen tutkijan henkilökohtaisesta intohimosta lähtevään näppärään pikkuaiheeseen, jonka tutkimisella ei kenties ole mitään yleisempää mielenkiintoa tai jonka teoreettinen ja metodologinen anti jää vähäiseksi.

En tarkoita tällä sitä, että olisi laadittava tiukka tutkimuspoliittinen ohjelma, joka kuitenkin olisi mitänsanomaton tiedepoliittinen kompromissi ja johon opittaisiin apurahoja haettaessa sopivasti viittaamaan. Tarkoitin sitä, että olisi kyettävä näkemään huomispäivän ylitse, uskaltauduttava ennakkoluulottomasti näkemään vaiavaa ja tekemään työtä. Kukapa muu tutkisi kirjastotieteen ja informatiikan perimmäisiä filosofisia kysymyksiä, ellemm juuri me? Kuka muu selvittäisi lukemisen ja kirjastonkäytön asemaa ihmisten elämässä? Pitäisikö meidän odottaa, että joku viisas ulkomaalainen tohtori selvittäisi puolestamme tieteenalamme olemuksen?

3. ...KUIN HULLU HUUDAN RAKKAUTENI PERÄÄN!

Useat vaikeat ja keskeiset alamme ongelmat ovat tieteidenvälisiä. Tällaisia ovat mm. tiedontarvetutkimus, tieteenalan itseanalyysi, lukemistutkimus, informaation käsitteen analyysi. Niiden tutkiminen olisi tuloksellista tutkimusryhmissä, joissa olisi kirjastotieteen ja informatiikan tutkijoiden lisäksi esim. sosiologeja, tiedotustutkijoita, filosofeja. Tai sitten ryhmissä, joissa olisi sellaisia kirjastotieteen ja informatiikan tutkijoita, joilla on vahva tieteellinen pohja näissä muissa tieteesä. Tutkimusryhmään kuuluisi luonnollisesti myös gradu-vaiheessa olevia opiskelijoita, jotka opisivat samalla tutkimuksen tekemisen arkipäivää sekä voisivat tehdä samasta aihepiiristä tai projektin osana oman opinnäytteensä. Näin kasvaisi luontevasti uusia tutkijapolvia.

Juuri sillä tavalla minä tekisin mieluiten tutkimusta: haastavasta aiheesta, yhdessä muiden kanssa, keskustellen, pohtien, vaatien, tehden välillä virheitä, välillä päästen aimo loikkia eteenpäin.

Kuvittelen, että meitä olisi tutkimusryhmässä neljä tai viisi jäsentä. Meillä olisi aikaa ja

rahaa tutkimukseen ja elämiseen. Välillä matkustaisimme muihin maihin saamaan virikkeitä, tutustumaan vastaavanlaiseen tutkimukseen ja saman alan tutkijoihin ja jälleen etenisiimme omassa työssämme. Tällainen työskentelytapa innostaisi, ja uskon, että se tuottaisi myös tuloksia. Työskentely ryhmässä, voimien kokoaminen, loisi nähdäkseni todelliset edellytykset tulevien

vuosien tutkimustyölle - ja tutkimusyhteistyölle.

Unelmiako? Niin...Mutta eikö elämän pitäisi olla unelmien tietoista toteuttamista?

Maria Wiman

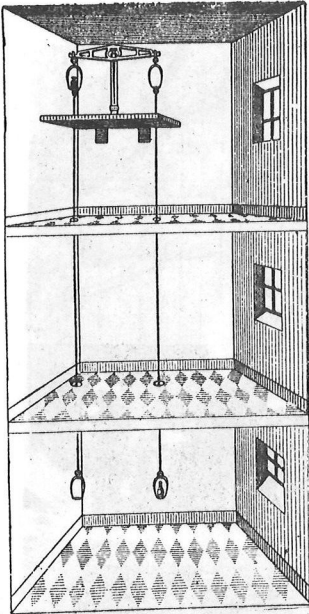
AIKAA,
RAHAA,
TIEDETTÄ?

Tutkijan päivä

$$T = \pi \sqrt{\frac{l}{g}} \left(1 + \sec \frac{\alpha}{2}\right).$$

Tässä työssä työpäivän jakautuminen riippuu suuresti määrin siitä, missä tutkimuksen vaiheessa on. Sain juuri äsken viimeistellyä toiseen kertaan ja toivottavasti lopulliseen muotoonsa raportin yleisten kirjastojen käytön tutkimisesta. Nyt pitäisi jatkaa sen viitoittamaan suuntaan. Raportin hiomisen ohella olen lueskellut lukemis- ja kirjastonkäyttötutkimuksia ja pyrkinyt löytämään niistä tukea ja tuksilleni sekä noppimaan uusia ideoita työtä varten. Samalla olen kehitellyt strategiaa kuinka tutkia ihmisten kirjastonkäyttöä suhteessa heidän lukemiseensa. Tehtävä on mukava, kun on onnistunut löytämään perusidean, jonka varassa voi edetä. Luettavasta pystyy tehokkaasti poimimaan tarvitsemansa, kun ei ole enää siinä inhottavassa vellomisvaiheessa jolloin ei vielä selvästi hahmota ongelmakenttää.

Joudun käyttämään suunnittelemasani tutkimuksessa toisiin tarkoituksiin kerättyä havaintoaineistoa. Se sisältää tietoja kirjastonkäytöstä ja lukemisharrastuksesta, joten se soveltuu kyllä työhöni. Ainoa hankaluus on se, että aineisto pitäisi saada Helsingistä Tampereelle. Se on luvattu toimittaa laitokselle, mutta sitä ei ole vielä näkynyt. Ehkä on hyvä, että joutuu odottamaan ja odotellessaan käyttämään aikansa lisätiedon hankkimiseen ja ongelman työstämiseen. Liian kärsimätön aineiston kimppuun käyminen saattaa kostautua erehdyksinä ja huonoina tuloksina. On aikaa lueskella ja pohtia, kun aineisto ei paina päälle. Tekeillä olevaan tutkimukseen liittyvän lukemisen, aineiston analysoinnin ja kirjoittamisen ohella tulee käytetyksi aikaa muuhunkin. Olen yrittänyt hankkia

MONIKERROKSISSA
KIRJASTOSSA VOI
MYÖS PAINOVOIMA
VAIKUTTAA
KIRJASTON
KÄYTTÖÖN

tietoa kirjastotieteestä ja informatiikasta yleensä sekä yhteiskuntatieteiden perusteista tieteelliseksi yleissivistykseksi. Niiden opiskeluun haluaisin omistautua paljon perusteellisemmin kuin nyt on mahdollista. Kun ei työ-aika riitä, on siihen käytettävä vapaa-aikaa. Sekin on rajallista. Välillä mieltä kaiheartaa huoli siitä, ettei enää ehdi lukea juuri lainkaan kaunokirjallisuutta. Hyvä kaunokirjallisuus kertoo

kuitenkin hyvin olennaista ihmisestä ja elämisestä kokonaisvaltaisella tavalla, johon tieteellinen esitys ei pysty (eikä ehkä pyrikään). Kirjallisuus tyydyttää muutakin kuin inhimillistä tiedontarvetta tavallaan ilmaista ja käsitellä asioita. Yksinomaan työhön liittyvä lukeminen saattaa ajan myötä "kapeuttaa" ihmistä. Ajankäytöllisesti ehkä kaikkein ongelmallisimpia ovat alan luottamustehtävät. Asioiden valmistelu, kokouksissa käyminen sekä esimerkiksi luentojen valmistelu koulutustilauksiin vievät aikaa, joka on pois omasta tutkimustyöstä. Kuitenkin näihin tehtäviin osallistuminen on tärkeää. Ne kokee velvollisuudekseen ja toisaalta niistä tietää oppivansa asioita ja pysyvänsä ajan tasalla siitä, mitä alalla Suomessa tapahtuu. Tärkeintä olisi löytää tasapaino yleisiin asioihin osallistumisen ja oman tutkimustyön välillä, ettei kävisi niin kuin Karhunmaan Maija sanoo: kun suunsa avaa, niin aina ravaa.

Pertti Vakkari

KUVA 736.
PERTTI VAKKARI
JA
MARIA NIMAN
LAITOSPÄIVILLÄ.
TÄSSÄ LEHDESSÄ
HEIDÄN TARINANSA!
VAIN ASIASANASSA

KAIKKIEN LAITOSTEN VELKAISET LIITTYKÄÄ YHTEEN!

Moneen vuoteen ei yliopistoilla ole käyty kamppailua opiskelijoiden taloudellisen aseman parantamisen puolesta. Vuoden 1978 jälkeen opiskelemaan tulleet eivät ainakaan sellaista ole nähneet. Valtio on saanut kaikessa rauhassa huonontaa opintotukea. Kirjastojen mahdollisuudet turvata kurssikirjajaojen saanti varsinkin putkitutkintojen joukkotentteihin on käynyt määrärahojen vähyyden vuoksi mahdottomaksi. Kaikki tuntuu menevän alaspäin, syöksylaskuvauhdilla. Joku syl tai yksityiset yo-kunnat ovat muistaessaan lähettelleet hallitukselle kannanottoja jotka eivät puisevuudessaan ja rutiininomaisuudessaan tule edes huomatuiksi kuin ko. elimen kirjaamossa. Todellista huolta niihin ei sisälly ja jos sisältyykin jää se mahoksi ilman joukkoliikkeen tukea, opiskelijoita kun SYL yms. elimet eivät vaatimustensa taakse kaipaa kuin jäsenlukuina, joukkoliike kun vaatii johtajiltakin tekoja, ei edustavuutta.

Särön tähän hiljaisuuteen mursi viime keväänä Helsingissä syntynyt Opintovelkaliike. (Asiasana 3/80), joka ennakkoluulottomalla, suoralla toiminnalla halusi ainakin kiinnittää yleisempää kuin kuppilakeskusteluhuomiota opintotuen rappiotilaan, valtaisiin velkoihin, jotka useimmilla meistä valmistuessamme ovat maksettavana. Syksyllä ei Helsingissä Opintovelkaliikettä ole näkynyt, mutta Turussa ja Tampereella se elää ja voi hyvin.

Tampereen Opintovelkaliike kokoontuu joka maanantai ja torstai YL:n tiloissa Vuolteenkadulla klo 17.00. Mutta asuuko se vain siellä ja keskustelee? Toivottavasti ei. Ensimmäinen suuri tilaisuus opintovelkaliikkeellä oli velka-/nälkäiltamat yo-talolla. Parisataa innokasta saapui juhlimaan velkojaan muiden kovaosaisten kanssa ja tunnelma oli korkealla, joillakin jopa 50 000 mk:ssa. Vuolteenkadulta päästiin ulos eikä yo-talollekaan aiota

juuttua vaikka seuraavat illamat ovatkin jo tammaikuun lopussa.

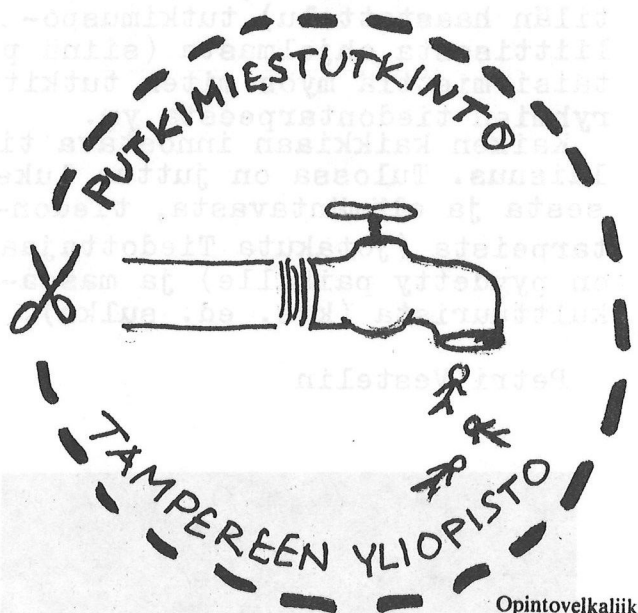
Opintovelkaliike ei kaipaa kenenkään passiivista jäsenyyttä. Yksi toimiva, toimintaa järjestävä innokas opiskelija on opintovelkaisille tarpeellisempi kuin kymmenet tilanteen huonoudesta tietoiset mutta passiiviset nurisijat.

Konkreettisina vaatimuksina Opintovelkaliikkeellä Tampereella on mm.

- kurssikirjaston kirjamäärärahojen nostaminen, sen henkilökunnan lisääminen siten, että luku-sali voisi olla avoinna myös viikonloppuisin
- bussikorttihuononnusten estäminen, sen idioottimaisen säännön kumoaminen, joka sanoo, että kuukausikortin saisi vaan Tampereella asuva - ja että siihen pitäisi olla valokuva

Toimintamuotoja em. ja yleisten velkataakasta pääsyvaatimusten ajamiseksi kehitellään periaatteella: **KAIKKI KEINOT APATIASTA JA AHDINGOSTA PÄÄSEMISEKSI JOTKA EIVÄT TUOTA TULOSTA OVAT LIIAN LIEVIÄ.**

Irja Peltonen

Opintovelkaliikkeen punaisen lipun liehuessa keväällä Valtioneuvoston katolla tuli Uuteen Suomeen 32 puhelinsoittoa, joissa pelättiin pahimman jo tapahtuneen.'

(TEEMU LEHTO)

Uuden Suomen toimittajan lausunto Valtioneuvostossa 1980.

KYKENIKÖ KÄÄRME TOSIAAN

PUHUMAAN EEVALLE?

Ääni, jonka Eeva kuuli, näytti tulevan käärmeen suusta. Miten se voi olla mahdollista? Miten eläin pystyi puhumaan ihmisen kielellä?

Löydät vastauksen seuraavasta

ASIASANASTA

PIIRI PIENI PYÖRII...

EI VAIS, KOHTA SE ON SUURI
JA PYÖRII LUJAA.

Keskustelupiirimme pyörähti käyntiin kuuden ihmisen voimin. Alkukankeudet olivat ilmeisesti pelästyttäneet osan edellisen kokoon tumisen väestä pois. Tähtäimessä on siis opintopiirityyppinen toiminta, siten että pyritään löytämään taustamateriaalia kulloisenkin aiheen pohjaksi, väsätään tästä alustuksia tai kutsutaan ulkopuolisia jorisemaan. Esim jos Ikaalisten seminaariraportti tulee ulos joulun jälkeen on sen pohjalta hyvä lähteä tutkailemaan yleisperusjuttuja.

Joka tapauksessa tällä kertaa Tuire Kosonen kertoi ansiokkaasti historiantutkimuksesta yleensä ja miten kirjastohistoria suhtautuu tähän. Historian tutkimusta vaivaa teoriattomuus, juuttuminen hedelmättömiin tutkimusmetodeihin tai metodiin, jota lähdekritiikiksi kutsutaan. Tämä metodi ei huomioi esim. historiallisia aikakausia tai yhteiskunta-analyysiä historiaa selitettäessä. Tutkimus on eriytynyt omiin lokeroihinsa, talous- ja sosiaalihistoria on oma lohkonsa, ei muun tutkimuksen perusta.

Kirjastohistoria on osa em. tutkimusta, eikä edes kirjaston erikoislaatua ole otettu tutkimuksessa huomioon. Miten pitäisi tutkia? Tuiren mielestä olisi tärkeä lähteä yhteiskunta-analyysistä, ymmärtää yhteiskuntaluokkien, niiden etujen ja toiminnan merkitys historiaa tutkittaessa. Lisäksi pitäisi tarkastella kirjaston paikkaa yhteiskunnassa. Minkä puolesta - mitä vastaan ne toimivat. Ja kolmanneksi; nykypäivän tilanteesta ei saa lähteä, kehitystä ei saa pitää itsestään selvänä.

Sitten puhuttiin niitä näitä.

Muun muassa kirjastohistorian tutkimuksen nykytilasta, kirjastoista tiedonpimittäjänä, kirjastojen mahdollisuudesta olla jotain muuta kuin osa Suurta Manipulaatiota

(kts. Soihdunkantaja 5/80 K. Pietilän haastattelu), tutkimuspoliittisesta ohjelmasta (siinä pitäisi miettiä myös miten tutkitaan) ryhmien tiedontarpeesta ym.

Kaiken kaikkiaan innostava tilaisuus. Tulossa on juttua lukemisesta ja elämäntavasta, tiedontarpeista (jotakuta Tiedottajaa on pyydetty paikalle) ja massakulttuurista (kts. ed. sulku).

Petri Vestelin

EI OO TOTTA ETTÄ OLEN RUMA.
OLEN KAUNIS!

OLEMME TILANTEESSA, JOSSA KOLMANNEN MAAILMAN MILJOONAT
IHMISET RAATAVAT PAAHTAVAN AURINGON ALLA PÄIVÄNKOITOS-
TA AURINGONLASKUUN MITÄTTÖMÄLLÄ PALKALLA AINA ENNENAI-
KAISEEN KUOLEMAANSA SAAKKA SAAMATTA EDES TIETÄÄ SYITÄ
TÄHÄN. ¹⁾

Totta on,
että alani palkkaus
lähentelee herjausta
ja että
rahoittaakseni elämäni
minulla tulisi olla
ylimääräisiä varoja.

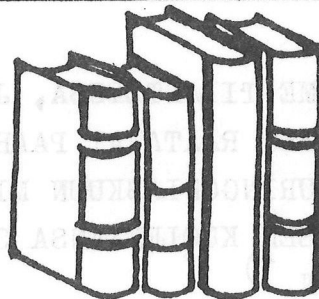
Totta sekin,
että viipymättä
adressin täytettyäni
olen valmis nakkaamaan
korillisen polttopulloja
barrikadien takaa
kuin jaavalainen velho
ajaakseni asiaani.

Toimimaan siten,
kuten uhkaavan köyhyiden
hätistämiseksi
toimitaan.

Iltaisin keräilen voimia
ja uneksin kaljapöydässä
useiden palkkaluokkien korotuksista
sekä taivastelen
hengenheimolaisteni kanssa
äskettäistä Ytimen artikkelia,
jossa tunkeuduttiin
rakenteellisen väkivallan
olemukseen.

1) Tinbergen s.27

NÄYTEIKKUNA

Giljarevski, R.S. & Šrejder, Ju.A., Tieteellisten informaatio-
prosessien semiotiikkaa. UDK.ry:n tieteellinen julkaisusarja,
n:o 9. Tampere, 1980. 23 s. ISBN 951-9482-07-5.

Giljarevski ja Šrejder työskentelevät molemmat VINITI:ssä (Tieteellisen ja teknillisen informaation yleisliittolainen instituutti). Artikkelissaan he luonnehtivat informatiikan syntyä ja kehitysvaihetta, käytännön informaatiotoiminnan sanelemaa tarvetta, josta syntyy paradoksi: "Koska informatiikka on suuntautunut käytäntöön, se on huonosti valmistautunut ratkaisemaan kunkin hetken käytännön ongelmia". Ahdas käytännönläheisyys, teknisyytys, on vaara erityisesti meidän alallamme. Artikkelin ajankohtaisin anti tšekäläiselle pohdinnalle on sen syvällinen tieteenfilosofinen ote ja laaja-alaisuus, koko tieteellisen informaatioprosessin kentän huomioon ottaminen psykologisia näkökulmia myöten.

Eisler, Hanns, Kirjoituksia musiikista. Manfred Grabsin saks. valikoimasta suom. Jyrki Uusitalo. Love-kirjat, Helsinki 1980. 216 s. ISBN 951-835-032-9

Hanns Eisler (1898-1962) oli saksalainen säveltäjä ja musiikki-filosofi, joka Suomessa tunnetaan lähinnä Brechtin näytelmien ja tekstien säveltäjänä.

Eislerin kirjoitusten perustana on marxilais-leniniläinen historiankäsitely; yhteiskunnallinen kehitys on nähtävä liikkeenä, jossa vanha väijäämättömästi joutuu väistymään uuden tieltä. Eislerin analyysien painopisteenä ovat musiikillisiin havaintoihin sisältyvät asiayhteydet ja ristiriidat. Hän käsittelee erittelemänsä ilmiöt ja ongelmat prosesseina ja pyrkii selvittämään näiden prosessien kehityksen lainalaisuudet. Erilaisia näkökantoja arvostelemalla hän auttaa vapautumaan aikansa eläneestä aineksesta, lujittamaan sitä millä on edelleen vaikutusvoimaa ja siten muodostamaan uutta tietoa.

Musiikkia ei voida käsitellä idealistisesti "yhteiskunnan yläpuolella olevaksi ilmiöksi" vaan musiikin yhteiskunnallinen funktio on asetettava ratkaisevaksi tarkastelukohteeksi.

"Meidän muusikkojen olisi syytä joskus vakavasti mennä itseemme. Toimimme aina ikään kuin voisimme muuttaa maailman. Valittavasti asia on päinvastoin: maailma muuttaa meitä."

Jekela, Mikko & Soramäki, Martti & Haarma, Jukka, Kirja, elokuva, äänilevy: Tuotanto ja kansainvälinen kauppa. Helsinki 1980 Gaudeamus. 165 s. ISBN 951-662-223-2.

Kansainvälinen joukkotiedotus- ja viihdeteollisuus, tajuntateollisuus, on mahtava ilmiö. Teoksen kolmessa jaksossa käsitellään kansainvälisen kirjastuotannon ja -kaupan, kansainvälisen elokuvateollisuuden ja -kaupan sekä kansainvälisen musiikkiteollisuuden kehityslinjoja ja rakennetta. Kirja on lähes täysin nykyajan tilannetta kuvaileva ja erittelevä - fakta-, numero- ja tilastotietoa. Syvempää tajuntateollisuuden analyysiä teoksesta ei löydy. Mutta kirja antaa koottua ja systemaattista perustietoa joukkotiedotusteollisuuden keskittyneestä rakenteesta ja sen taustalla vaikuttavista voimista. Teos on ennenkaikkea hyvä tietopaketti jatkoanalyysijä ja -keskusteluja varten - myös kirjasto-ihmisille.

POSTELJONIN OMA PALSTA

ENSIMMÄISENÄ KANSALLISKIRJASTONA EHTI EESTIN KANSALLISKIRJASTO
OSOITTAA KIINNOTUSTA TIETOPAKETTI-ASIASANA KOHTAAN.
ODOTAME MUIDENKIN KANSALLISKIRJASTOJEN SEURAVAN AIKAANSA.

*Kreutzwaldi-nim. Eesti NSV Riiklik Raamatukogu
The Kreutzwald State Library of the Estonian S.S.R
Die Kreutzwald Staatsbibliothek der Estnischen S.S.R*

СССР, ЭСТ. ССР г. ТАЛЛИН, РААМАТУКОГУ ПЛАТС, 1
USSR/ESTONIA, TALLINN, RAAMATUKOGU PLATS 1

22. 10. 80
№ 5-4/1306

Asiasana

Pinninkatu 40 B 35
33100 Tampere 10
S U O M I

Arvoisa toimitus,

kirjastomme olisi erittäin kiinnostunut teidän aikakauskirjastanne,

Toivoisimme, mikäli mahdollista, teitä lähettämään meille yhden tai parin ilmaisen näytekappaleen, niin että voisimme tutustua aikakauskirjaan tarkemmin mahdollista jatkuvaa tilausta silmällä pitäen.

Kunnioitettavasti

kirjastonjohtaja

R. Koppelmann

